

REFERAT Sundheds-, idræts- og kulturudvalget 2018-2021 d. 21-08-2019

Mødedato Onsdag d. 21. august 2019 kl. 15:30

Mødested Mødelokale C.2.25

Indholdsfortegnelse

Årsregnskab 2018 Water and Wellness Randers.....	3
Sundhedsteamets sundhedsfremmeindsatser for unge i Randers Kommune - status og idéer.....	4
Status på kroniker indsatsen i rehabiliteringsenheden.....	8
Budgetopfølgning pr. 31. maj 2019 på sundheds- idræts- og kulturudvalgets.....	12
Randers Kunstmuseum - årsregnskab og -beretning 2018.....	14
Økonomi til istandsættelse af gymnastiksalen i Kulturhuset Langå.....	16
Igangsætning af proces for opførelse af en ny omklædningsbygning i Råsted.....	18
Randers Atlet Club - loklaletilskud i forbindelse med evt. flytning.....	20
Tilbygning til Atletikhallen ved Langvang.....	21
Randers: En by i galaksen.....	22
Musik for alle-modellen.....	24
Status implementering af sundhedspolitik og næste skridt.....	26
Sundhedshøjskolen - status og indsatser.....	28
Godkendelse af revideret forløbsprogram for KOL.....	31
Høring vedrørende ny mobilitetspolitik.....	33
Orientering om Årsrapport 2018 for Helhedsplanen for Randers Nordby.....	34
Sundheds- idræts- og kulturudvalgets studietur til Island.....	36
Punkter til næste møde.....	38

Punkt 67: Årsregnskab 2018 Water and Wellness Randers

04.04.00-S55-1-19

Resume

Se præsentation af sagen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til sundheds-, idræts- og kulturudvalget

1. At orienteringen om regnskabet tages til efterretning.

Beslutning

Taget til efterretning.

Daniel Madié deltog ikke i sagens behandling

Sagsfremstilling

Revideret regnskab for Water and Wellness Randers for perioden 1. januar 2018 - 31. december 2018 vil blive forelagt på mødet.

Økonomi

Ingen.

Bilag

Årsrapport for 2018 - Leisure Danmark ApS.pdf

Årsrapport for 2018 - Randers Leisure Ejendomsselskab AS.pdf

Årsrapport 2018 - Randers Leisure Center AS.pdf

BDO gennemgang 21082019

Punkt 68: Sundhedsteamets sundhedsfremmeindsatser for unge i Randers Kommune - status og idéer

29.09.00-G01-155-19

Resume

I notatet redegøres for hvilke forebyggende unge indsatser, der løftes i sundhedsafdelingens sundhedsteam og der lægges op til en drøftelse af mulige reviderede indsatser på området.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til sundheds- idræts- og kulturudvalget

1. at drøfte status på ungeindsatser i sundhedsteamet, samt sundhedsafdelingens overvejelser omkring justerede indsatser

Beslutning

Drøftet.

Daniel Madié deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakker oplister en række forebyggende indsatser på ungeområdet, som kommunerne skal løfte. Indsatserne rækker ind i alle forvaltninger.

I vedlagte notat redegøres for den del af indsatsen som løftes i sundhedsforvaltningens sundhedsteam og i samarbejde med sundhedsplejen og tandplejen i sundhedsafdelingen.

Der lægges op til en drøftelse af de nuværende indsatser og idéer til fremtidige forebyggende indsatser på unge området.

Det er veldokumenteret, at mange sundhedsvaner, som påvirker sygelighed og dødelighed hos voksne, så som misbrug, over- og fejlnæring og fysisk inaktivitet, grundlægges i ungdommen. Det er således nødvendigt at sikre en tidlig indsats i form af forebyggelse og behandling/støtte, hvis der skal ske en bedring i befolkningens sundhed.

Randers Kommunes Sundhedspolitik - om unge

I Randers Kommunes sundhedspolitik er der fokus på de unge på følgende områder:

- Børn og unge skal i dagligdagen møde rollemodeller for en sund livsstil
- Sundhedsindsatser i Randers Kommune skal tilrettelægges, så alle kan deltage. Det gælder børn, unge og voksne, både som familie og som lokalsamfund.
- Der skal arbejdes på at modvirke ensomhed
- Sundhedsindsatsen skal understøtte flere unge i at få en uddannelse, da uddannelse og sundhed hænger tæt sammen.
- Visionen om Røgfri Randers 2025. I Randers Kommune har alle ret til at ånde ren luft, hvor de bor, arbejder og leger. Vi skal samarbejde med skoler m.fl. for at sikre, at ingen børn og unge starter med at ryge.
- Jo tidligere man starter en aktiv tilværelse, desto lettere bliver det som voksen at fortsætte et aktivt liv.
- Sund livsstil gennem handleplaner for mad, måltider og bevægelse samt gennem oplysning og undervisning.

Sundhedsteamets Aftalemål - om unge

Her er gengivet de dele af Sundhedsteamets aftalemål for den nuværende periode, der omhandler unge:

- Gratis psykologhjælp til 20-25 årige, der oplever dårlig trivsel og mentale udfordringer, såsom stress, angst og depression
- Cyberhus – et chat-baseret rådgivningstilbud til unge, der oplever udfordringer i dagliglivet
- Lær at tackle hverdagen som pårørende skal medvirke til at gøre de pårørende i stand til at blive gode selvhjælpere
- Medio 2020 er der udarbejdet en strategi for, hvordan målet om kun 5 % dagligrygere i 2025 kan nås

Formålet med indsatser til sundhedsfremme og forebyggelse blandt unge er at støtte de unge i at foretage de rette valg i forhold til at kunne leve en tilværelse i fysisk og mental sundhed.

Konkrete mål drejer sig om at udskyde debutalderen for alkohol og mindske rusorienteret alkoholindtag. Ligeledes er målet at minimere andelen af unge, der eksperimenterer med andre rusmidler end alkohol. At arbejde for, at ingen børn og unge begynder at ryge, er et mål for Røgfri Randers 2025, ligesom det er målet, at unge tilegner sig en hensigtsmæssig sundhedsadfærd på områderne, kost, fysisk aktivitet og seksuel sundhed. I forhold til mental sundhed er målet, at alle borgere i Randers Kommune skal leve et liv i trivsel.

Formålet med indsatserne er også at imødegå den sociale ulighed i sundhed. Indsatserne er målrettet alle unge på ungdomsuddannelserne, alle unge på skoler og tilbud, miljøer for unge samt grupper af unge med mentale eller andre udfordringer (der ofte er socialt ulige fordelt i befolkningen). Gennem såvel den systematiske, den strukturelle som den målgruppebaserede tilgang er indsatserne således planlagt til at give en effekt i forhold til ulighed i sundhed.

Nuværende indsatser

Elever på 6. klassetrin og forældre: Med hovedvægt i elevernes forestillinger om andres brug eller erfaringer med cigaretter, arbejdes der med elevernes flertalsmisforståelser og sociale overdrivelser (Social Pejling), også i forhold til brug af alkohol, stoffer, risikoadfærd mm.

Tilbuddet gives endvidere til elever i Specialklasser og Heltidsundervisningen

Alle unge i Randers Kommune: Condomeriet er en non-profit butik, der primært drives af uddannede frivillige. I Condomeriet kan de unge få rådgivning og vejledning om seksuel sundhed og købe forskellige hjælpemidler. Condomeriet rådgiver også på ungdomsuddannelser og ungdomsklubber, ligesom der deltages i forskellige landsdækkende kampagner.

Skoleelever (Grundskole og Udskoling): Oplæg i forbindelse med UGE 6 kampagnen, som Sex og Samfund står bag. Oplæggene kan bookes af kommunens 9. klasser, efter først til mølle princippet. Sundhedsplejen tilbyder oplæg på skolerne til alle 8. klasser i forbindelse med UGE 6 kampagnen. Efter særligt behov kan der holdes oplæg for klasser.

Unge med behov for rådgivning om dagligdagens problematikker, herunder mental sundhed: Cyberhus er et åbent tilbud og chatforum for unge (9-23 årige), der har behov for rådgivning om dagligdagens problemer og måske har 'ondt i livet'. Rådgivningen er bygget op som en samarbejde mellem Sundhedsteamet, Ungebasen, UU, Sundhedsplejen og Lyttelab. Den lokale Cyberhus chatrådgivning har åbent to timer om ugen.

20-25 årige med dårlig trivsel: Tilbud til unge med op til 5 vederlagsfrie psykologsamtaler. Konkret er målet, at den unge oplever en øget mental trivsel som følge af psykologsamtalerne, og at der sker en bedring af funktionen i forhold til job, uddannelse og/eller socialt liv. Midler indtil ultimo 2021

Unge med angst og depression: LÆR AT TACKLE angst og depression for unge er for alle mellem 15 og 25 år i Randers Kommune, der har symptomer på angst eller depression. Kurset giver inspiration til, hvordan man tackler de bekymringer og problemer, som følger med angst og depression, og giver mere selvtillid og styrke til at klare det, der er svært. Også et fremtidigt kursus, LÆR AT TACKLE hverdagen som pårørende, skal medvirke til at gøre de pårørende i stand til at blive gode selvhjælpere til unge med sygdom.

Forebyggelse af rygning blandt unge: Røgfri Randers 2025 har fokus på børn og unge i forebyggelsesarbejdet, fx gennem at indføre røgfri miljøer. Gennem samarbejde med Sundhedsplejen og Tandplejen er der tilbud til de børn/unge, der ønsker at stoppe med at ryge, blandt andet henvisning til brug af en mobil-app om rygestop (Xhale fra Kræftens Bekæmpelse).

Tilbud til unge vedr. fysisk aktivitet: Sundhedshøjskolen har holdaktiviteter i lokalområderne i samarbejde med idrætsforeningerne for borgere 18+ år.

Tilbud til unge med overvægt: Sundhedsplejen har med overvægtsklinikken tilbud til unge op til 18 år.

Overvejelser omkring fremtidige indsatser.

I øjeblikket har Sundhedsteamets indsats for unge i forhold til alkohol, stoffer og seksuel sundhed en hovedvægt på folkeskolens afgangsklasser. Det overvejes at flytte fokus i Sundhedsteamets forebyggelsesindsats, så den i højere grad retter sig mod eleverne på basisåret på ungdomsuddannelserne, hvor forældrene i høj grad har sluppet taget, og det er de unges egen beslutning, der vægter. Her er det vigtigt at få de unge klædt på til ungdomslivets fristelser og gå i dialog om fest- og ruskultur. Dette forudsætter aftaler med ungdomsuddannelserne. En mindre del af Sundhedsteamets indsats retter sig mod forældrene på forældremøder i folkeskolens afgangsklasser. Med de givne ressourcer er det kun muligt at nå ganske få folkeskoler i løbet af et skoleår.

I Sundhedsteamets indsatser, nu og i fremtiden, har det tværfaglige samarbejde et særligt fokus. Indsatserne vil blive sammentænkt med aktiviteterne i andre forvaltninger, da netop samarbejdet på tværs er vigtigt for en helhedsorienteret og effektiv indsats. Randers Kommunes Sundhedspolitik med implementeringsplanen er her udgangspunkt og rammen, når indsatserne planlægges.

Der er et stort behov for at bibeholde fokus på den mentale sundhed blandt unge. Sundhedsteamet ønsker derfor at videreføre såvel psykologtilbuddet til 20-25 årige samt Cyberhus til de 9-23 årige. Ønsket er begrundet i den store søgning til tilbuddene, hvilket understreger behovet for fortsatte indsatser på området.

På områder som alkohol- og rusmiddelforebyggelse samt seksuel sundhed er det vigtigt, at der samarbejdes med de miljøer, hvor de unge færdes, fx ungdomsuddannelserne. Der er herigennem mulighed for at nå en stor gruppe af unge med information og påvirkning af holdninger. I forhold til tobaksforebyggelse er det især vigtigt, at der arbejdes på en systematisk indsats i samarbejde med Skoleområdet, således at børn/unge sikres lige muligheder for at kunne vælge et liv uden tobak, samt at der arbejdes videre med udbredelsen af røgfri miljøer på ungdomsuddannelserne.

Sundhedsteamet arbejder med en række idéer til udvikling af indsatser:

Unge på ungdomsuddannelserne (1. års klasser på alle ungdomsuddannelser): Temaet er "Ungdomslivets fristelser", herunder alkohol og seksuel sundhed. Med udgangspunkt i metoden, Social Pejling, kan man arbejde med de unges flertalsmisforståelser og sociale overdrivelser på området. Ydermere skal de unge klædes på med viden om emnerne, således at de kan træffe oplyste valg senere i livet. Den store alkoholdebut og den egentlige festkultur starter for de fleste først på ungdomsuddannelserne. Derfor giver det rigtig god mening at lægge kræfterne lige på tærsklen til det mere frie ungdomsliv, hvor forældrene slipper taget, men frontallapperne 'stadig ikke er på plads'.

Hero By Heart: En anden mulig indsats er hvor unge er 'sundhedsrollemodeller' for andre unge, hvor man uddanner et ambassadørkorps af unge, der kan "smitte" med sundhedsbudskaber blandt de unge, de færdes blandt. De klædes på til at være gode sundhedsrollemodeller og får et certifikat på linje med fx DGI's juniorlederbevis. De unge rekrutteres fra ungdomsuddannelserne og foreningslivet.

Forstærket strategi for tobaksforebyggelse blandt unge - systematisk indsats: I den kommende strategi for røgfri Randers er ønsket, at der arbejdes med flere røgfri miljøer fx på ungdomsuddannelserne, og at der arbejdes med indførelse af systematisk undervisning på alle skoler. Endvidere vil der blive arbejdet på at etablere et samarbejde med skoleforvaltningen omkring X:IT som systematisk indsats eller som pilotprojekt på udvalgte skoler.

Oplæg for forældre til elever i udskolingen: Fælles forældreoplæg i Sundhedscentret med fokus på den lille alkoholdebut, hvor de unge får lov at drikke lidt "hyggedruk". Det er bekymrende, da de, der har tidlig alkoholdebut, ofte drikker mere end andre, samt har større tendens til at afprøve andre rusmidler end alkohol. Tidlig alkoholdebut giver også øget tendens til alkoholafhængighed som voksen. Dette er grunden til, at vi vil afholde disse fælles forældremøder. Alle får derved muligheden for at føle sig klædt på til at være teenageforældre.

"Randers er tjekket": I forhold til seksuelt overførte sygdomme, som fx klamydia, er det ønsket, at der sættes mere fokus på forebyggelse. Fx nævnes det i Forebyggelsespakken om Seksuel Sundhed at 'Kommunen planlægger i samarbejde med regionen særlige indsatser med henblik på at opspore, teste og behandle borgere, der er smittede med klamydia'. Med inspiration bl.a. herfra er det hensigten at udvikle et samarbejde med ungdomsuddannelserne omkring denne forebyggelse i et lettilgængeligt tilbud om at få foretaget en test på skolen. Der vil her være tale om et pilotprojekt finansieret gennem fondssøgning.

Overvægt: Overvægt blandt unge er ligesom for resten af befolkningen et stigende problem, og det er derfor naturligt, at borgerne har mulighed for at hente støtte til en sund livsstil. Sundhedsplejen har tilbud til unge op til 18 år, ligesom Sundhedshøjskolen har tilbud om livsstilshold med fysisk aktivitet som omdrejningspunkt til 18+ årige i lokalområderne. Sundhedsteamets ernæringsteam arbejder på at udvikle et holdbaseret livsstilstilbud. Dette tilbud vil ikke specielt være rettet mod unge, men være et tilbud til 18+ årige generelt.

Økonomi

Indsatserne prioriteres indenfor den eksisterende budgetramme på sundhed.

Bilag

Tema unge notat august 2019

Præsentation udvalgmøde 21082019

Punkt 69: Status på kroniker indsatsen i rehabiliteringsenheden

29.09.00-G01-157-19

Resume

I sagen gives en status på udvikling af antal borgere med kronisk sygdom, samt eksisterende tilbud til målgruppen i Rehabiliteringsenheden, herunder venteliste. Endvidere beskrives mulige tiltag, som kan styrke indsatsen for sårbare borgere

Indstilling

Forvaltningen indstiller til sundheds- idræts- og kulturudvalget

1. at udvalget tager status orienteringen til efterretning og drøfter de mulige tiltag, som kan styrke indsatsen

Beslutning

Taget til efterretning.

Daniel Madié deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Baggrund

- De fleste mennesker må i dag regne med at leve en del af deres liv med en kronisk sygdom. Over 2 millioner danskere lider af en eller flere kroniske sygdomme og antallet er stærkt stigende (1).
- De næste år forventes antallet af diabetikere at fordobles og der kommer op imod 40% flere borgere med KOL (2).
- Kroniske sygdomme tegner sig for 80 % af alle sengedage på sygehusene, og det skønnes at 70-80 % af ressourcerne i sundhedsvæsenet bruges på kroniske sygdomme.
- Ifølge en undersøgelse fra 2017 er der i Randers Kommune 32.600 borgere, der lever med en eller flere af følgende kroniske sygdomme; KOL (Kronisk obstruktiv lungelidelse), Hjertekarsygdom, kræft og Diabetes 2 (3).
- Randers Kommune er en af de kommuner i Region Midt, der har den højeste forekomst af kroniske sygdomme.
- 40% af borgerne i Randers Kommune med en kronisk sygdom er multisyge, dvs. har to eller flere kroniske sygdomme.

Definition på kronisk sygdom:

En sygdom, der har et langvarigt forløb eller er konstant tilbagevendende.

- Kronisk sygdom fører ubehandlet til dårligere livskvalitet og/eller tidligere død.
- Der er behov for rehabilitering
- Jo tidligere sygdommen opspores jo større mulighed for at forbedre prognosen og forebygge forværringer.
- Sygdommen har blivende følger.
- Der er behov for langvarig behandling, pleje og opfølgning.

Eksisterende tilbud til kronisk syge borgere i Randers Kommune:

Rehabiliteringsenheden i Randers Sundhedscenter tilbyder patientuddannelsesforløb til borgere med KOL, Hjertekarsygdom, Diabetes, Kræftsygdomme og ryg problemer.

Borgerne med kroniske sygdom har ofte et dårligt helbred, nedsat livskvalitet, dårlig sundhedstilstand og funktionsnedsættelser af forskellig grad. En typisk indsats i Rehabiliteringsenheden har følgende indhold i rehabiliteringsforløbet: En afklarende samtale, test, undervisning og træning, samt afsluttende samtale.

Igennem de seneste år er kravene til kommunal rehabilitering øget. Der udkommer nationale, regionale og tværsektorielle anbefalinger, der er baseret på forskning, som underbygger at rehabilitering virker.

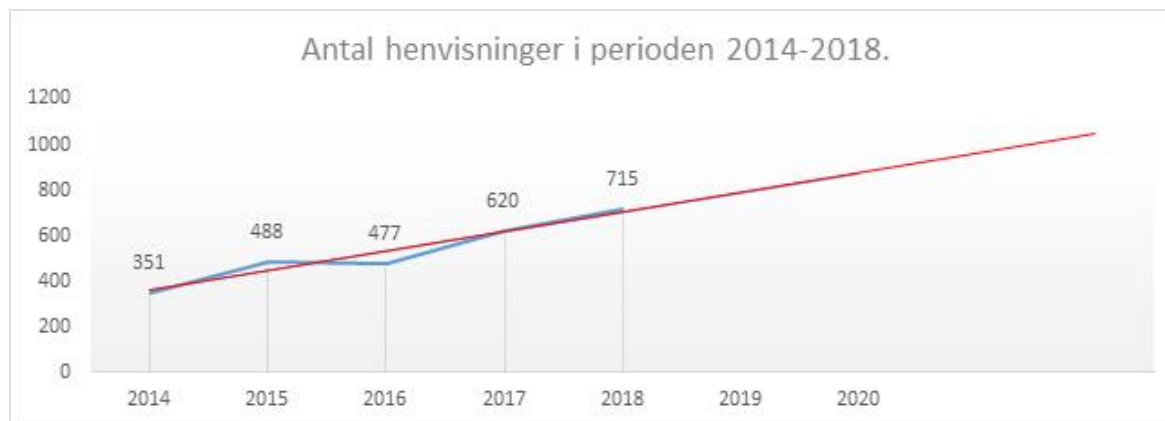
Disse rapporter anbefaler dog flere og bedre indsatser end de indsatser, der i dag tilbydes i Rehabiliteringsenheden. Eksempelvis anbefales flere individuelt tilpassede vurderinger og indsatser til

borgerne, hvilket i dag foregår gruppebaseret.

Stigning i henvisninger:

Rehabiliteringsenheden registrerer antallet af borgere som henvises til Rehabilitering på baggrund af kronisk sygdom. Henvisningerne kommer fra praktiserende læger og hospitaler.

Nedenstående graf illustrerer udviklingen i antal henvisninger over den seneste årrække - perioden 2014-2018

Figur 1: Udviklingen over år i antal henvisninger til forløb til borgere med kronisk sygdom.

I ovenstående graf er der lagt en lineær tendenslinje (rød) som illustrerer prognosen for hvor mange henvisninger Rehabiliteringsenheden forventes at modtage fremadrettet.

I nedenstående skema ses udviklingen i antal henvisninger fordelt på de forskellige diagnosegrupper.

	2014	2015	2016	2017	2018
Diabetes	70	58	60	72	105
Hjertekarsygdom	100	97	111	196	213
KOL	81	99	98	96	124
Kræft	62	82	107	130	139
Lænderyg	38	152	101	126	134
Total	351	488	477	620	715

Tabel 1: Udviklingen i antal henvisninger til rehabiliteringsforløb i Randers Kommune indenfor forskellige diagnoser, i perioden 2014-2018.

For at imødekomme det stigende antal henvisninger er følgende tiltag iværksat:

- Kortere forløb - færre fremmødegange.
- Større hold med flere deltagere op imod 35 kronisk syge borgere.
- Det anbefales i forløbsprogrammet at tilbyde opfølgninger efter forløb med henblik på fastholdelse af livsstilsændringer. Det tilbydes ikke længere af ressourcemæssige årsager.
- Det anbefales i forløbsprogrammet at tilbyde sårbare borgere med nedsat sundhedskompetence og sociale udfordringer ekstra samtaler samt støtte fra en koordinator. Det har vi af ressourcemæssige årsager ikke mulighed for at tilbyde.

Aktuel ventetid på rehabilitering i Randers Kommune.

Forløb	Antal ugers ventetid
Lænderyg	8
Kræft	4
Diabetes	15
KOL	36
Hjertekarsygdom	1

Med stigningen i antal henvisninger stiger ventetiden for borgeren.

Ventetidens betydning i et borgerperspektiv:

- Borgeren får ikke tilbudt et forløb, når borgeren er motiveret og henvises til Rehabiliteringsenheden.
- Borgeren får ikke de redskaber som er nødvendige for bedre at kunne mestre egen sygdom og liv.
- Borgerens sygdom kan udvikle sig, med risiko for forværring af sygdom og evt. indlæggelser

Udgifter til kroniske syge borgere

Der er ikke lavet konkrete beregninger på udgifter til kronisk syge borgere i Randers Kommune. En rapport baseret på data fra 14 kommuner i Region H giver et kvalificeret estimat på hvad kronisk syge borgere i gennemsnit koster i kommunerne (4).

Tallene er i gennemsnit pr. person om året og omfatter alene kommunernes udgifter til sundheds og omsorgsydelser, dvs. ikke hospitalernes udgifter eller kommunal medfinansiering.

- Hjertesygdom: 51.900 kroner om året
- Diabetes: 35.800 kroner om året
- KOL: 50.700 kroner om året

Udgifterne stiger markant, hvis borgeren har andre samtidige sygdomme.

I 2017 udkom befolkningsundersøgelsen "Hvordan har du det?", en sundhedsprofilundersøgelse på tværs af de 19 midtjyske kommuner. I Randers Kommune besvarede 1533 borgere spørgsmål omkring trivsel, sundhed og sygelighed. 40 % af de 1533 borgere fra Randers Kommune svarede, at de har 2-4 kroniske sygdomme.

Det er særligt bekymrende qua ovenstående tal, der beskriver at udgifterne stiger markant når borgerne har mere end en sygdom.

Sundhedsvæsenet er udfordret. Vi lever længere, og kan blive behandlet for flere og flere sygdomme. Om bare 6 år er der 75.000 flere danskere over 80 år, og om blot 11 år er der 161.000 flere.

Flere borgere vil dermed også leve længere med en kronisk sygdom. 60.000 flere borgere forventes i 2030 at have KOL og der vil være yderligere 200.000 borgere med diabetes.

Alle borgere vil have brug for en forebyggende og rehabiliterende indsats for at forebygge dyre sygehusindlæggelser samt mindske behov for pleje og omsorg.

Hvad koster kommunal rehabilitering:

Eksempel: Et 7 ugers rehabiliteringsforløb for en borger med KOL, hvor borgeren får redskaber til at håndtere og handle på symptomer, fysisk træning, hjælp til rygestop mv. koster Randers kommune ca. 6500 kr. pr. borger. Til sammenligning er udgiften til kommunal medfinansiering ca. 12.000 kr. for en enkelt indlæggelse á 3 dages varighed.

Der er således store menneskelige og økonomiske incitamenter for at styrke den rehabiliterende og forebyggende indsats i Randers kommune.

Ønsker og mulige indsatser:

Rehabiliteringsenheden arbejder på understøtte den politiske vision om at "flere skal mestre eget liv". Samtidig er vi optaget af, hvordan vi kan bidrage til at mindske ulighed i sundhed. Vi ved, baseret på egne erfaringer, samt forskning, at vi fremadrettet skal kunne tilbyde mere differentierede indsatser for at flest mulige borgere får effekt af rehabilitering.

Derudover skal Rehabiliteringsenheden samtidig kunne imødekomme den nuværende og estimerede stigende efterspørgsel på rehabiliteringstilbud til borgere med KOL, hjertekarsygdom, Diabetes og kræft sygdomme.

Et tiltag som vil kunne styrke indsatsen for borgere med kronisk sygdom og som vil kunne bidrage til at mindske uligheden i sundhed er at ansætte en forløbskoordinator til borgere med kronisk sygdom, der skal understøtte sårbare borgere med multisygdom og/eller lav sundhedskompetence.

Ligeledes vil rehabiliteringsenheden med en opnormering af terapeutressourcer kunne tilbyde differentierede indsatser til de borgere, der har et særligt behov herfor.

Udgiften til disse tiltag vurderes til 1-1.5 mio. kr. årligt. Der er p.t. ikke midler i rehabiliteringsenhedens budget til disse indsatser.

Økonomi

De nuværende indsatser afholdes indenfor rehabiliteringsenhedens budgetramme. Styrkelse af indsatserne som beskrevet vil kræve budgetudvidelser.

Bilag

kronikerområdet forskningsprojekt status august 2019

2015-pres-paa-sundhedsvaesenet

FAKTA OG INFOGRAFIK - Forebyggelse og Kommunale Omkostninger

KL Sundhedsvaesenet-overlever-ikke

Punkt 70: Budgetopfølgning pr. 31. maj 2019 på sundheds- idræts- og kulturudvalgets

00.30.00-S00-11-18

Resume

Som led i økonomistyringen har forvaltningen udarbejdet budgetopfølgning og forventet regnskab pr. 31. maj 2019. Opfølgningen indeholder en redegørelse for det forventede regnskabsresultat på drift og anlæg. Resultatet af udvalgets budgetopfølgning indgår i den budgetopfølgningen af kommunens samlede økonomi, som bliver forelagt byrådet det 9. september 2019.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til sundheds-, idræts- og kulturudvalget

1. at budgetopfølgningen godkendes og fremsendes til Byrådets behandling

Beslutning

Indstilles godkendt.

Daniel Madié deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Forvaltningen har på baggrund af forbruget pr. 31. maj 2019 udarbejdet et skøn for regnskabsresultatet for 2019 på Sundheds-, idræts- og kulturudvalgets område.

Drift, servicerammen

På udvalgets driftskonti forventes et samlet underskud ved udgangen af året på i alt ca 7,1 mio. kr. mod 6,3 mio. kr. ved budgetopfølgningen pr. 31. marts 2019.

Heraf vedrører 3,5 mio. kr. den vederlagsfri fysioterapi, der ikke er blevet reguleret til de seneste års stigende udgifter; merudgiften forventes at kunne finansieres af overskydende midler fra den aktivitetsbestemte medfinansiering.

Underskuddet på de øvrige konti på ca. 3,6 mio. kr. finansieres af overførte midler fra 2018, som i alt var på 11,4 mio. kr.

Det forventes dermed at der kan overføres 7,8 mio. kr. fra 2019 til 2020.

De store overførsler skyldes primært overførsler på aftaleenheder bl.a. bibliotekets overførsel vedr. opsparring til nyt sorteringsanlæg mv., tidligere overførte midler vedr. Randers Musikskole; overskud vedr. udskudt idriftsættelse af Hal 4 samt overførte midler vedr. 'Tjek dit helbred' til 2020.

Der henvises i øvrigt til det vedhæftede notat.

Drift, kommunal medfinansiering på sundhedsområdet

Regionerne har indført et nyt afregningssystem vedr. kommunal medfinansiering. Omlægningen har medført nogle udfordringer, som har betydning for afregning af den aktivitetsbestemte medfinansiering.

Udgifterne til aktivitetsbestemt medfinansiering er fastfrosset til det lagte budget i perioden 1. marts 2019 til 28. februar 2020.

Som følge af tidsforskydningerne forventes alligevel et overskud i 2019 på omkring 3,5 mio. kr., som forventes at kunne dække underskuddet vedr. den vederlagsfri fysioterapi.

Anlæg

De fleste anlægsprojekter med afsatte midler til i 2019 forventes afsluttet i løbet året. Ifølge den ny aftalte plan vil projektet Kraftcenter Korshøj dog først blive igangsat i 2020.

Økonomi

Økonomien fremgår af ovenstående og det vedhæftede notat.

Bilag

SIK - Budgetopfølgning pr. 31. maj 2019 – Sundhed, idræt og kulturudvalget

Punkt 71: Randers Kunstmuseum - årsregnskab og -beretning 2018

20.04.00-S55-2-19

Resume

Randers Kunstmuseum fremsender årsregnskab og -beretning for 2018 til godkendelse i sundheds-, idræts- og kulturudvalget.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til sundheds-, idræts- og kulturudvalget,

1. at årsregnskab og -beretning for 2018 for Randers Kunstmuseum godkendes.

Beslutning

Godkendt.

Daniel Madié deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Randers Kunstmuseum har fremsendt årsregnskab og -beretning for 2018 til godkendelse i Sundheds-, idræts- og kulturudvalget, da Randers Kommune er hovedtilskudsyder. Regnskabet og beretningen samt tilhørende revisionsprotokollat og ledelsesberetning er vedhæftet dagsordenspunktet.

Regnskabet viser et overskud på 14.251 kr. efter omkostninger på i alt ca. 7.7 mio kr. Overskuddet overføres til egenkapitalen, der herefter udgør ca. 382.000 kr. Det kommunale tilskud har været på i alt ca. 4.3 mio. kr., det statslige tilskud på ca. 1.3 mio kr., og der er opnået fondstilskud mv. på ialt 1.5 mio. kr.

Regnskabet indeholder en række nøgletal: Besøgstallet lå i 2018 på 34.494 besøgende, heraf var 12.218 børn. Af børnemålgruppen deltog de 5.600 i undervisningsforløb. Der er i 2018 erhvervet 10 nye værker til samlingen, heraf er seks værker donationer fra fonde, især fremhæves donation fra Ny Carlsbergfondet af tre store fresker af Erik A. Frandsen fra hans HAITI-serie. Der er indlånt en lang række værker til særudstillingerne, og der er udlånt 30 værker til museer i ind- og udland.

Af ledelsesberetningen fremgår det, at Randers Kunstmuseum har realiseret sine to visioner: 1: at skabe store kunstneriske oplevelser med vidtrækkende opmærksomhed og 2: at gå i dialog med samfundet med almen dannelse og livslang læring som nøgleord, gennem aktiviteterne i 2018. Aktiviteterne tæller fem særudstillinger, hvoraf fire var forholdsvis store: Haiti med Erik A. Frandsens værker, fotokunstudstillingen Ultima Thule med værker af Henrik Saxgreen, Kunstnerbrødre med værker af L.A. Ring og H.A. Brendekilde samt udstillingen Hammershøi & Dansk Kunst (i samarbejde med Ordrupgaard). Udstillingerne har kastet flotte kunstanmeldelser af sig og er fulgt op med en lang række formidlingsaktiviteter. Også den lokale kunstner Aage Arbjergs værker er belyst gennem en mindre særudstilling. Der er blevet desuden blevet produceret forskningspublikationer, og forskningsresultater er blevet formidlet gennem udstillinger og formidling i øvrigt. Af andre tiltag i 2018 skal nævnes, at Slots- og kulturstyrelsen udførte en kvalitetsvurdering af museet, der samlet set fik vurderingen: meget tilfredsstillende. I 2018 åbnede desuden Randers Kunstmuseums Billedskole for børn, der har været rigt benyttet: der er oprettet to hold, der er fuldt optagede, og der er oprettet venteliste til ledige pladser. Der er etableret samarbejde med erhvervslivet gennem oprettelse af en erhvervsklub, og der blev fortsat arbejdet på en løsning af museets udfordringer med opmagasinering, idet der arbejdes på et fællesmagasin sammen med en række andre museer i regionen, der vil kunne løse magasinudfordringerne.

Økonomi

Ingen.

Bilag

Randers Kunstmuseum - årsregnskab 2018

Ledelseserklæring 2018

Randers Kunstmuseum - revisionsprotokol 2018

Punkt 72: Økonomi til istandsættelse af gymnastiksalen i Kulturhuset Langå

82.18.00-G01-1-19

Resume

Kulturhuset Langå har siden ombygningen i 2009 fra rådhus til borgerhus været drevet af en gruppe frivillige. Bygningen er kommunal ejet og udvendig vedligeholdelse varetages af Randers Kommune. Bestyrelsen har nu modtaget et tilsagn fra A.P. Møller Fonden på 2.000.000 kr. til renovering af den gamle gymnastiksal, så endnu flere aktiviteter bliver mulige. Ejendomsservice oplyser til bestyrelsen, at de skal forvente en byggesum på ca. 2.4 mio. + moms og at de skal afsætte yderligere 30% af håndværkerudgifterne til byggetekniske omkostninger. Bestyrelsen spørger om muligheden for en bevilling fra Randers Kommune til at dække de byggetekniske omkostninger og bestyrelsen vil derudover fundraise de resterende ca. 1.961.693 kr.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til sundheds,- idræts og kulturudvalget

1. at sagen drøftes mhp. finansiering af de byggetekniske omkostninger

Beslutning

Videresendes til budgetforhandlingerne.

Daniel Madié deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Kulturhuset Langå har siden ombygningen i 2009 fra rådhus til borgerhus været drevet primært af en gruppe frivillige. Bygningen er kommunal ejet og udvendig vedligeholdelse varetages af Randers Kommune gennem Ejendomsservice. Bestyrelsen har gennem årene hentet bidrag på 400.000 kr. fra fonde til realisering af forskellige forbedringer herunder en adgangsrampe, nye toiletter og et handicaptoulet ved gymnastiksalen, ligesom flere mindre tiltag er realiseret. Huset er herigennem blevet mere fysisk tilgængeligt for alle.

Det har i alle årene været et ønske fra brugerne, at den gamle gymnastiksal blev renoveret, så endnu flere aktiviteter bliver mulige. Der er tale om aktiviteter som: teater, koncert med hhv. rytmisk og klassisk musik, forsamlingshus, danseskole/line dance/folkedans, gymnastik, foredrag, biografklub, udstilling, LAN party (computerspil event), messer, legestue for dagplejen samt fællesspisning.

Renoveringen indeholder overordnet set:

- gennemgående renovering af gymnastiksalens gulve, vægge og lofter, herunder etablering af nye strømførende kabler
- etablering af serveringskøkken i gymnastiksalens gamle redskabsrum
- nyetablering af lys og lydanlæg herunder indkøb af rig
- etablering af 5 nye dobbeltdøre ud mod den eksisterende parkeringsplads
- opførelse af deportum i selvstændig bygning

På den baggrund har kulturhusets bestyrelse påbegyndt fundraising af projektet, i en forventning om en projektsum på 2.225.000 kr. incl. moms. Det er lykkedes at få et tilsagn fra A.P. Møller og Hustru Chastines MC-Kinney Møllers Fond til almene Formaal på 2.000.000 kr.

Ejendomsservice har efterfølgende kvalificeret bestyrelsens budget og vurderet, at supplerende krav i forbindelsen med en byggeansøgning i dette tilfælde vil udløse et samlet budget på ca. 2.401.026 kr. (+ moms). Hertil skal de forvente yderligere 30% af håndværkerudgifterne til udgifter til tekniske omkostninger i alt ca. 720.307 kr. (+ moms). Tekniske omkostninger dækker bl.a. projekteringshonorar, uforudsete udgifter, byggepladsomkostninger, forsikringer, udbud, landinspektøromkostninger, rengøring mv.

På baggrund af ovenstående spørger bestyrelsen om muligheden for en bevilling fra Randers Kommune til at dække de byggetekniske omkostninger i alt ca. 720.307 kr. ex. moms. Bestyrelsen, der vil stå som bygherre, fundraiser det resterende beløb på ca. 1.181.360 kr. samt moms, i alt 1.961.693 kr. Når det lykkes, har bestyrelsen sammenlagt fundraiset dette projekt med i alt 3.961.693 kr.

Overblik

Samlet anlægssum excl. moms.	- 2.401.026 kr.
Byggetekniske omkostninger 30 %	- 720.308 kr.
Moms af 3.21.334 kr. (Fundraises af bestyrelsen)	- 780.333 kr.
Udgifter i alt	- 3.901.667 kr.
A.P.Møller Fonden tilsagn givet	+ 2.000.000 kr.
Yderligere fonde (Fundraises af bestyrelsen)	+ 1.181.360 kr.
Forventede indtægter	+ 3.181.360 kr.
Manglende finansiering	- 720.307 kr.

Økonomi

Projektet kan realiseres ved et kommunalt tilskud på 750.000 kr. Der er ikke afsat midler til formålet på udvalgets budget, men det kan eventuelt indgå som et budgetønske i de kommende budgetforhandlinger for 2020.

Bilag

Ansøgning til APMøllerFonden fra Kulturhuset Langå

Bevillingsbrev og bevillingsbetingelser fra APMøller Fonden vedr ombygning af Langå Kulturhus

Projekt- og aktivitetsbeskrivelse

Punkt 73: Igangsætning af proces for opførelse af en ny omklædningsbygning i Råsted

82.18.00-A00-1-17

Resume

I Råsted ligger et kommunalt anlæg bestående af en ældre omklædningsbygning og en enkelt fodboldbane. Foreningerne i lokalsamfundet ønsker det gamle hus revet ned og at et nyt og større opføres. Foreningerne vil fundraise de nødvendige midler og ønsker fremover samme betingelser som i dag. Det forventes, at den samlede projektsum ligger på 2.410.500 kr. Forvaltningen indstiller, at processen igangsættes som ønsket af lokalsamfundet jvf. vedhæftede budget og forståelsesdokument.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til sundheds-, idræts og kulturudvalget

1. at processen igangsættes som ønsket af lokalsamfundet jvf. vedhæftede budget og forståelsesdokument.

Beslutning

Godkendt.

Daniel Madié deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Forhistorie

I Råsted ligger et kommunalt anlæg bestående af en ældre omklædningsbygning og en enkelt fodboldbane. Grundet bygningens alder og det lave aktivitetsniveau har forvaltningen overvejet at nedrive bygningen og flytte al fodbold til et fodboldanlæg i Borup 3,5 km væk. Der er et anlæg med bedre faciliteter til omklædning samt flere baner heraf en enkelt med lys.

På banen i Råsted ville forvaltningen fortsat holde et areal klippet til krolf og andre aktiviteter med et andet klippeniveau end krævet til turneringsfodbold. Fodboldmål stilles op til "fritidsbold", som alle frit kan benytte. Lokalsamfundet blev tilbudt at overtage bygningen og kunne ved overdragelsen få 200.000 kr. fra kultur og fritids midler afsat til renovering af omklædningsrum. Ejendomsservice har vurderet, at en nødtørfug renovering af bygningen vil koste omkring 140.000-170.000 kr.

Aktuel plan

Lokalsamfundet i Råsted ønsker at bevare anlægget til fodbold, idet de forventer at udvide aktivitetsniveauet på fodbolddelen. I takt med bedre faciliteter er der tillige planer om, at de øvrige foreninger vil få et øget aktivitetsniveau. Det vil kunne ske i samarbejde med koordinator Bevæg dig for livet og forvaltningens foreningskonsulent.

Der er befolkningsmæssig positiv udvikling i Råsted og der er god synergi og energi til mere aktivitet. Det lokale forsamlingshus ligger 250 meter væk, men for at benytte boldbanerne ved aktiviteter i forsamlingshuset ville brugerne skulle krydse Hobrovej.

Derfor ønsker foreningerne Råsted Borgerforening, Råsted Forsamlingshus, Råsted Krolf Klub, Råsted og Omegns Boldklub af 1984 at det gamle hus rives ned og at et nyt og større opføres. En idéskitse peger på omkring 108 m². Foreningerne vil fundraise de nødvendige midler og ønsker fremover samme betingelser som i dag. Dvs. et kommunalt ejet hus til aktiviteter for folkeoplysende foreninger. Huset vedligeholdes som i dag af Ejendomsservice.

Nedrivning foretages først i fald projektet vides gennemført.

Vedlagt sagen er foreningernes projektbeskrivelse og foreløbig idéskitse, et udkast til et forståelsesdokument samt et budget lavet i samarbejde med Ejendomsservice. Ejendomsservice har ikke forholdt sig til idéskitsen og projektet kan derfor falde anderledes ud end skitseret.

Projektsum		2.410.500 kr.
Indsamlede midler (ikke momsrefusionspligtige)		410.500 kr.
Indsamlede midler (momsrefusionspligtige)		2.000.000 kr.
Fondsmoms af 2.000.000 kr.	17,5% -	350.000 kr.
Tilskud Landdistrikpulje (kalkuleret, ikke søgt endnu)		150.000 kr.
Tilskud Kultur & Fritid		200.000 kr.
Til projekt		2.410.500 kr.

I fald foreningernes fundraising går som planlagt forventes bygningen at stå færdig i juni 2021. Forvaltningen vurderer, at aktivitetsniveauet i Råsted vil øges med en ny bygning. For et forholdsvist lille beløb vil Randers Kommune få et nyere hus med færre omkostninger til energiudgifter og vedligeholdelse.

Økonomi

Tilskud på 200.000 kr. afholdes indenfor udvalgets samlede budget til renovering af omklædningsrum.

Bilag

Projektbeskrivelse med ideskitser omklædningsbygning Råsted

Budget for opførelse af en ny omklædningsbygning i Råsted 12.07.2019 (2)

Råsted omklædningsbygning billede

Forståelsesdokument vedrørende omklædningsbygning i Råsted

Punkt 74: Randers Atlet Club - lokaletilskud i forbindelse med evt. flytning

18.15.15-G01-1-19

Resume

I forbindelse med den kommende nedlæggelse af Dronningborghallen får Bokseklubben Randers Atlet Club (RAC) behov for nye lokaler. De har fået mulighed for at få træningslokaler i det nye byggeri ved Langvang, dog til en højere husleje. RAC beder om tilsagn om en forhøjelse af lokaletilskud i forbindelse med flytning til de nye lokaler.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til sundheds- idræts- og kulturudvalget

1. at RAC administrativt sikres et lokaletilskud som sikrer at de kan flytte til nye lokaler på Langvang

Beslutning

Godkendt. Folkeoplysningsudvalget orienteres på deres næste møde.
Daniel Madié deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Dronningborghallen har en begrænset levetid som følge af begyndende nedbrud i konstruktionen. Derfor arbejdes der på en ny løsning. Den nye løsning ser dog ikke ud til at have de samme træningsfaciliteter i kælderen som den eksisterende hal har.

Bokseklubben Randers Atlet Club (RAC) har haft træningslokaler i Dronningborghallens kælder i de seneste 26 år. Med en nedlæggelse af den eksisterende Dronningborghal vil bokseklubben Randers Atlet Club få behov for at finde nye træningslokaler, da det usikkert om der bliver plads til RAC i et nyt byggeri i Dronningborg.

RAC har fået mulighed for at få træningslokaler i det kommende byggeri ved Langvang atletikhal og er interesserede i at flytte til Langvang, når den nye hal står færdig (planlagt til sommeren 2020).

RAC vil gerne være en del af det miljø som opstår, når mange forskellige idrætsgrene træner samme sted. De har ambitioner om at vækste i antal af både kampboksere og især motionsboksere. RAC ser et stort potentiale i at have adresse i Nordbyen i forhold til nye medlemmer, gerne med anden etnisk herkomst.

RAC har dog et problem omkring højere husleje på Langvang. I dag betaler RAC 57.000,- i husleje og får 42.700,- i lokaletilskud. På Langvang er huslejen beregnet til 80.000,- altså en stigning på 23.000,-. Dvs. det nye lokaletilskud bliver på 60.000,- kr., hvilket er en forøgelse på ialt 17.300,- kr.

Hvis RAC på forhånd kan sikres et lokaletilskud på 75% af den nye leje på 80.000,- vil de ikke tøve med at flytte til Langvang. RAC's flytning til Langvang vil ydermere styrke økonomien og sammenhængskraften i det kommende byggeri.

RAC er byens ældste bokseklub med p.t. 59 medlemmer heraf er cirka halvdelen under 18 år. Der trænes kampboksning 4 gange om ugen og motionsboksning 2 gange. RAC får jævnligt besøg af andre klubber til sparring.

Folkeoplysningsudvalget orienteres på efterfølgende møde.

Økonomi

Det øgede beløb til lokaletilskud på 17.300,- kr. afholdes inden for rammen af lokaletilskudspuljen

Punkt 75: Tilbygning til Atletikhallen ved Langvang

82.20.00-P16-1-19

Resume

Den Selvejende Institution Langvang Sportscentrum (SILS) arbejder på at etablere en tilbygning til atletikhallen ved Langvang. Randers Kommune støtter projektet med 1,5 mio. kroner. SILS har brug for at Randers Kommune giver tilsagn om, at tilbygningen kan ske på kommunens jord uden at SILS skal betale for byggeretterne. Forvaltningen ønsker derudover at forbruge et restbeløb på 500.000 kroner fra forventede salgsindtægter fra fodboldbaner i Hornbæk til byggeprojektet ved Langvang.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til sundheds- idræts- og kulturudvalget

1. at forvaltningen bemyndiges til at foretage de fornødne dispositioner til gennemførelse af overdragelsen af jorden til projektet
2. at forvaltningen får lov til at forbruge et restbeløb på 500.000 kroner fra forventede salgsindtægter fra fodboldbaner i Hornbæk til byggeprojektet ved Langvang

Beslutning

Godkendt.

Daniel Madié deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Den selvejende Institution Langvang Sportscentrum (SILS) arbejder på at etablere og drive en tilbygning til Atletikhallen ved Langvang. Tilbygningen skal rumme et nyt kampsportscenter med plads til både brydning, boksning, Taek-Won-Do mv.

Det er forvaltningens opfattelse, at projektet er stærkt og rummer gode udviklingspotentialer for området - både sportsligt og økonomisk. Der er mange eksempler på, at der skabes synergier i de miljøer som opstår, når mange forskellige idrætsgrene træner samme sted. I dette projekt vil det både komme den enkelte forening til gode og samtidig styrke lokalområdet. Dernæst giver de bedre rammer potentielt set et bedre grundlag for at rekruttere flere medlemmer til klubberne, som så igen vil styrke klubberne økonomisk.

SIK-udvalget har i forbindelse med prioritering af midler til idrætsfaciliteter på mødet d. 29. maj 2018 afsat 1,5 mio. kroner til projektet. SILS forventer igennem opsparede midler samt lån at kunne komme med 11 mio. kroner til projektet så den samlede projektsum lyder på 12,5 mio. kroner. SILS har i den forbindelse brug for at Randers Kommune overdrager grunden til foreningen.

Der er foretaget arkæologiske undersøgelser på området og den selvejende forening har engageret Reeholm & Bredahl, som rådgiver. Der er tillige udarbejdet brandteknisk rådgivning.

Byggeriet blive en tilbygning til den kommunaltejede atletikhal, hvorfor der juridisk vil blive etableret en ejerkonstruktion efter samme principper som Randers Stadion.

Forvaltningen ønsker ydermere at forbruge et restbeløb på 500.000 kroner fra forventede salgsindtægter fra fodboldbaner i Hornbæk til byggeprojektet ved Langvang.

Økonomi

Ingen.

Punkt 76: Randers: En by i galaksen

20.15.00-P20-3-19

Resume

Projektet "Randers - En by i galaksen" skaber via Star Wars-universet læselyst, kreativitet og viden til borgerne i Randers. Projektet har hidtil modtaget drifts- og etableringsmidler fra Randers Kommunes eventpulje. Da eventpuljen ikke har til formål at give varige driftstilskud er projektet uden finansiering fra 2021. Tilskuddet fra eventpuljen er i 2020 på kr. 250.000.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til sundheds- idræts- og kulturudvalget

1. at udvalget drøfter mulighederne for at give et fast kommunalt driftstilskud så projektet "Randers - En by i galaksen" kan fortsætte rejsen mod stjernerne

Beslutning

Videresende til budgetforhandlingerne.

Daniel Madié deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Randers bibliotek og kultur og fritidsforvaltningen i Randers Kommune har de sidste tre år arbejdet på at skabe projektet "Randers - En by i galaksen".

"Randers - En by i galaksen" er et kommunalt projekt, som tager udgangspunkt i Star Wars-universet, og mere overordnet science fiction, for at skabe læring og læselyst primært blandt børn og unge. Det kulturelle anker er biblioteket, hvor man har etableret en stor Star Wars-samling og en række tætte partnerskaber til byens skoler og kulturelle institutioner - eksempelvis Underværket, Randers Naturskole, Remida og teaterskolen Kastalia mv. Målet er at der kommer flere aktører til med tiden, så "Randers - En by i galaksen" bliver et større og landskendt byevent f.eks. i stil med Harry Potter festivalen i Odense og Middelalderdagene i Horsens. Dette gøres blandt andet ved en gang om året, at arrangere en festival i byen og samtidig støtte op om den årlige Sci-Fi-Con messe, som holder til i Arena Randers.

Kernen er de unge og det at bruge koblingen mellem fiktion og fakta, f.eks. naturvidenskaben, til at skabe læselyst og på den længere bane læring og muligheder for at bruge kreativiteten, at koble hjernen og hænderne sammen. Både i forhold til uddannelse og i forhold til den livslange læring som er bibliotekets vigtigste mål. Et konkret eksempel på dette er det statsstøttede projekt "Lyst til faglitteratur" som kører på Randers Bibliotek og som har udgangspunkt i projektet "Randers - en by i galaksen."

"Randers - En by i galaksen" sigter mod stjernerne for at skabe grobund for øget læring blandt byens borgere og et mål er at gøre Randers til Danmarks førende Star Wars og science fiction by - og et sted hvor man tager anderledes metoder i brug for at skabe viden og læselyst.

Der kom næsten 10.000 besøgende til biblioteket, Sci-Fi-Con, kammerorkestrets Star Wars koncert og de andre aktiviteter i april 2019. "Randers - en by i galaksen" har derudover fået positiv omtale i landsdækkende medier herunder både "Aftenshowet" og "God aften Danmark".

I 2020 arbejder projektet på at få endnu mere aktivitet i festivaldagene - blandt andet ved at tiltrække flere attraktive foredragsholdere og unikke events samt et konkret samarbejde med Lego om en særlig udstilling mv.

Projektet har i perioden modtaget midler fra Randers Kommunes eventpulje på hhv:

- 2017 - 150.000 kr.
- 2018 - 250.000 kr.
- 2019 - 300.000 kr.
- 2020 - 250.000 kr.

Midlerne er brugt til at etablere og udvikle Star Wars samlingen på biblioteket, lave skoleprojekter, hyre foredragsholdere, yde tilskud til de deltagende aktører samt betale for diverse markedsføring, bannere, shuttlebus og yde tilskud til festivalens aktiviteter i bybilledet i 2018 og 2019.

I 2018 og 2019 har Randers Kommunes kommunikationsafdeling støttet projektet med annoncemidler svarende til ca. kr. 100.000,- pr. år.

Da eventpuljens midler ikke er beregnet til driftsmidler kan projektet ikke forvente, at der kommer driftsmidler herfra i de kommende år og projektet står derfor uden driftsmidler fra og med 2021.

En fortsat drift af "Randers - en by i galaksen" vil kunne realiseres for mellem kr. 200.000-350.000,- alt efter ambitionsniveau og omfang af markedsføring.

Økonomi

Der er ikke afsat midler til formålet på udvalgets budget, men det kan eventuelt indgå som et budgetønske i de kommende budgetforhandlinger for 2020.

Punkt 77: Musik for alle-modellen.

20.03.00-P00-1-19

Resume

Sundheds-, idræts og kulturudvalget har ønsket at drøfte mulighederne for en formidlingsmodel på musikområdet, som svarer til teaterordningen "En-til-alle." Det regionale spillested Turbinen og Randers Kammerorkester har nu udviklet en model, der kan sikre alle børn i Randers kommunes dagtilbud og kommunale skoler en årlig koncertoplevelse af professionel kvalitet, afviklet på Turbinen og med Randers Kammerorkester.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til sundheds-, idræts- og kulturudvalget,

1. at sagen drøftes.

Beslutning

Videresendes til budgetforhandlingerne.
Daniel Madié deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget har ønsket at drøfte mulighederne for at udfolde en model, hvor professionelle musikoplevelser tilbydes til alle børn i Randers med inspiration fra teaterordningen "1-til-alle." I Randers Kommune har teaterordningen virket siden 2009 og har i korte træk fungeret på den måde, at Randers Kommune hvert år køber ca. 13.300 billetter á netto 32 kr./stk., ialt ca. 425.000 kr. af Randers Egnsteater til forestillinger, der afvikles på teatret, både turneforestillinger og Randers Egnsteaters egne forestillinger. Billetterne tilbydes alle børn i Randers Kommunes dagtilbud og folkeskoler, og der er pt. en belægningsprocent på 90, der fortsat er stigende. Ordningen er blevet en succesfuld og fast rutine hos skoler og dagtilbud, og børnene opnår et solidt kendskab til scenekunst og teaterinstitutioner. Ordningen har givet teatret gode muligheder for at forhandle fordelagtige forestillingspriser pga. den store indkøbsvolumen. Samtidig er teatret blevet sikret et øget statsligt formidlingstilskud på ca. 1.2 mio. kr. årligt, som kan fastholdes, når billetsalget fortsat er stabilt. Et fald i billetomsætningen til børn vil medføre fald i formidlingstilskuddet. Ordningen med formidlingstilskud findes kun på scenekunstmrådet.

Det regionale spillested Turbinen og Randers Kammerorkestrets musik-for-alle-model vil kunne sikre børn i Randers Kommune en musikoplevelse af tilsvarende professionel karakter med koncerter af Randers Kammerorkester, afviklet i Turbinen. Kammerorkestrets kapacitet er pt. fuldt udnyttet, og børneformidlingspraksis er i dag, at Randers Kammerorkester besøger skoler og børnehaver med en lille gruppe musikere i sammenlagt 2-3 uger hver sæson, hvor der afvikles 40-55 små koncerter for sammenlagt 3.500-4.000 børn.

Ved fremover at hyre ekstra musikere ind på 2-månedskontrakter vil kapaciteten kunne øges, så orkestret samtidig også kan afvikle koncerter i Turbinen inden for genrer, der spreder sig over klassisk, rytmisk og folkemusik - en såkaldt Musik for alle-model. I ordningen vil Værket og Kammerorkestret kunne tilbyde koncerter for 12.000 børn, fordelt over to måneder med maksimalt 150 børn pr. koncert. Børnetallet for dagtilbud og folkeskoler er pr. 5. sept. 2018 på 13.301 børn. Det vil medføre udgifter for kammerorkestret på 240.000 kr. til honorar til musikere, 200.000 kr. til en deltidsansat børne-/ungemedarbejder. Værket vil få omkostninger til afvikling af koncerterne på 210.000 kr., samt ekstra omkostninger til rengøring mv. på 100.000 kr. Værket stiller lokaler og øvrige medarbejdere til rådighed uden omkostninger. De samlede omkostninger ved koncerter for alle 12.000 børn vil således være 750.000 kr. pr. år, svarende til 62,50 kr. pr. barn. Det er en forudsætning, at der ansættes ekstra musikere på månedsbasis, idet der herved opnås en langt større økonomisk fordel end ved ansættelser pr. koncert.

Statens Kunstfond yder økonomisk støtte til både Randers Kammerorkester via den fire-årige rammeaftale og til Turbinen gennem udpegningen til regionalt spillested. Begge aftaler udløber med udgangen af 2020, og forhandling om nye aftaler skal foregå i løbet af næste år. Ved evalueringsmøder i foråret 2019 er Statens Kunstfond blevet præsenteret for tankerne om, hvordan man potentielt ville kunne udmønte denne kulturgaranti på musikområdet for alle børn i Randers Kommune. Det er efter kunstfondens udsagn en meget ambitiøs og visionær ide, som ville kunne indgå i en kommende aftale. Med et sådan samarbejde mellem

Turbinen, Kammerorkestret og Randers Kommune vil Kammerorkestret indtage en markant position blandt basisensembler i Danmark og i det børnekulturelle landskab i øvrigt. For Turbinen vil det formentlig give en markant position blandt regionale spillesteder og dermed antageligt stille Turbinen meget positivt i en genudpegningsproces.

Den aktuelle kulturpolitik peger i afsnittet om børn og unge i kulturen blandt andet på, at børn og unge skal møde kulturen i skole- og dagtilbudsregi, og det fremhæves, at den tilsvarende ordning på teaterområdet har sikret børn og unge i Randers Kommune et kulturkendskab, der er markant højt på nationalt niveau.

Forvaltningen gør opmærksom på, at der i den foreslåede model ikke er indregnet omkostninger til transport af børn til Værket.

Økonomi

Modellen kan realiseres ved et årligt kommunalt tilskud på 750.000 kr. Der er ikke afsat midler til formålet på udvalgets budget, men det kan eventuelt indgå som et budgetønske i de kommende budgetforhandlinger for 2020.

Punkt 78: Status implementering af sundhedspolitik og næste skridt

29.09.00-G01-5-19

Resume

Udvalget orienteres i sagen om status for implementeringen af sundhedspolitikken. Sundhedsforvaltningen har i løbet af foråret haft dialogmøder med de øvrige forvaltningsområder for at skabe overblik over sundhedsindsatsen bredt set i kommunen. Overblikket viser, at sundhedsfremme og forebyggelse mange steder er tænkt ind som en del af indsatsen, men samtidigt også et behov koordinering for at skabe synergi i indsatsen. Væsentligt for den videre implementering er den systematiske og strategiske koordinering af indsatser. Derfor nedsættes bl.a. en sundhedsalliance på administrativt chefniveau under direktionen, der skal sammentænke indsatser på tværs og udpege strategiske fokusområder, som løbende også fremlægges til politisk behandling. I sagen fremlægges endvidere overblik over sundhedsstyrelsens anbefalinger til kommunens sundhedsarbejde (forebyggelsespakkerne) og overblik over nuværende indsatser samt nye initiativer.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til sundheds-, idræts- og Kulturudvalget

1. at orienteringen af status på implementering af sundhedspolitikken tages til efterretning
2. at sagen sendes til orientering i byrådet

Beslutning

1. at taget til efterretning
2. godkendt

Daniel Madié deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

I efteråret 2018 vedtog byrådet en ny sundhedspolitik og tilhørende implementeringsplan, som sætter rammerne for arbejdet med sundhedsfremme og forebyggelse frem mod 2021 i kommunen. Sundhedspolitikken har følgende fokusområder:

- Samarbejde for en styrket indsats
- Fysisk og mental sundhed for alle
- Randers i (sund) bevægelse
- Flere gode leveår til alle

Første led i implementeringsplanen er udarbejdelsen af et fælles overblik over sundhedsindsatser i kommunen på tværs af forvaltningsområderne for at danne grundlag for det videre arbejde. Sundhedsforvaltningen har derfor i løbet af foråret haft dialogmøder med de øvrige forvaltninger med udgangspunkt i sundhedsstyrelsens forebyggelsespakker, der rummer en række af anbefalinger til det brede sundhedsfremmende arbejde.

Dette overblik viser, at fokus på sundhedsfremme og forebyggelse mange steder er en del af indsatserne på de forskellige forvaltningsområder - men samtidigt også, at der et potentiale ift. at sikre sammenhæng og synergi i sundhedsindsatser med snitflader til flere forvaltninger - f.eks. tidlig opsporing, ulighed i sundhed, røgfri kommune, sikring af fritidsliv/fysisk aktivitet for alle børn og unge mv.

På dialogmøderne er udpeget nogle initiativer/projekter indenfor de enkelte forvaltningsområder i et samarbejde med sundhedsområdet, som vil blive fulgt op på over det kommende år. Bl.a. kan nævnes:

- Øget fokus på tidlig opsporing af somatisk sygdom blandt socialt udsatte børn, unge og voksne borgere
- Udgående funktioner fra sundhedscentret til understøttelse af initiativer på eksempelvis beskæftigelsesområdet, institutioner for udsatte unge, handicapinstitutioner mv.

- Fokus på udnyttelse af allerede eksisterende sundhedstilbud i sundhedscentret bredt set af kommunens borgere - særligt også borgere med særlige behov
- Fælles fokus på henvisning til tilbud, herunder omkring røg, alkohol, fysisk aktivitet mv.
- Fokus på medarbejderne i kommunen og hvordan arbejdspladsen kan understøtte sundhed og trivsel - bl.a. med konkrete pilotprojekter
- Fokus på ældre borgeres fysiske aktivitet
- Udviklingsamarbejde omkring røgfrie udearealer med teknik og miljø
- Samarbejde omkring henvisning til rygestoptilbud og VBA (metode til rådgivning omkring rygestop) - bl.a. på omsorgsområdet

For at sikre et systematisk fokus og fortsat integration af sundhedsindsatsen, er den videre plan for implementering af sundhedspolitikken:

- Sundhedsafdelingen følger op og understøtter ovennævnte initiativer med konkrete handleplaner og aftaler med de forskellige forvaltningsområder.
- Derudover bliver nedsat en sundhedsalliance med inspiration fra lignende organiseringer i andre kommuner. Sundhedsalliancen nedsættes på administrativt chefniveau med reference til direktionen og skal koordinere og sikre implementering af strategiske tværgående sundhedstiltag f.eks. med udgangspunkt i sundhedsaftalen, sundhedsstyrelsen anbefalinger mv. Alliancen mødes to-fire gange årligt og sekretariatsbetjenes fra sundhedsafdelingen med sundhedschefen som formand.
- Der udarbejdes fremadrettet afrapportering til alle politiske udvalg og byråd (hver andet år) med overblik over sundhedsindsatser og initiativer ligesom sundhedsalliancen vil være med til at prioritere indsatser og sætte sundhed på dagsordenen og bringe strategiske forslag løbende til de politiske udvalg.

I bilag til sagen er:

- Plan for fortsat implementering af sundhedspolitikken med uddybning af ovenstående tiltag, herunder udbytte af dialogmøder med forvaltninger samt inspiration fra bl.a. sundhedsstyrelsen og KL ift. arbejdet med sundhedsfremmeinitiativer i kommunen.
- Kortlægning af forebyggelsespakkerne anbefalinger og sundhedsindsatser på de forskellige forvaltningsområder

Økonomi

De videre initiativer i implementeringen af sundhedspolitikken afholdes indenfor eksisterende ramme. Sundhedsalliancen vil som beskrevet, når det er relevant, fremlægge forslag til politisk behandling.

Bilag

overblik over forebyggelsespakker og indsatser

Implementering af sundhedspolitik - status og næste skridt

sundhedspolitik implementering SIK møde 21.august 2019

Punkt 79: Sundhedshøjskolen - status og indsatser

29.09.00-G01-156-19

Resume

Sundheds- idræts- og kulturudvalget orienteres om status på Sundhedshøjskolen samt, at der i overensstemmelse med aftalemålene for sundhedspolitikken arbejdes på at etablere flere samarbejder med private virksomheder i Randers Kommune med henblik på at øge andelen af fysisk aktive borgere. Endvidere at styregruppen i højere grad kommer til at fungere som et advisory board, som kan understøtte kontakt med relevante samarbejdspartnere.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til sundheds- idræts- og kulturudvalget

1. at udvalget godkender orienteringen om sundhedshøjskolens indsatser og reorganisering af styregruppe

Beslutning

Taget til efterretning.

Daniel Madié deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Sundhedshøjskolen i Randers Kommune tilbyder aktiviteter, der medvirker til øgede sundhedskompetencer hos borgerne. Indsatserne er opdelt i to primære områder som forener supersetting-tilgangen.

Sundhedshøjskolen har en faciliterende rolle - både i idrætsforeningerne og virksomhederne. På den måde skabes aktiviteter "i virkeligheden", men målet er, at de forskellige arenaer kan være selvkørende på sigt, blandt andet ved uddannelse af frontpersonale.

Indsatsområde 1 - idrætsforeningerne

Dette indsatsområde, er den største del i Sundhedshøjskolen. Det foregår i lokalområderne (Asferg, Assentoft, Harridslev, Havndal, Stevnstrup & Øster Tørslev), som er udvalgt på baggrund af Sundhedsprofilen for Randers Kommune. Aktiviteterne i lokalområderne foregår i samarbejde med den lokale idrætsforening og deres frivillige trænere. Omdrejningspunktet i indsatserne er fysisk aktivitet med følgende hold: Træning for rigtige Kvinder, Træning for rigtige Mænd, Ryghold, Outdoor Bootcamp og Kvit & Fit (rygestop kombineret med fysisk aktivitet).

Antallet af hold samt aktive borgere ses ud fra nedenstående tabel.

Årstal	Antal hold, forår	Antal hold, efterår	I alt antal personer
2016		8	128
2017	11	10	315
2018	13	11*	362
2019	9 + 4 OBC	8	208+ **

* 2 hold som Kvit & Fit

** Ukendt antal deltagere på efterårets hold

Der er færre hold end tidligere fordi sundhedshøjskolens hold er forankret i idrætsforeningerne og målet er at borgerne skal udsluses i selve foreningen, således at de enkelte idrætsforeninger er så selvkørende som muligt med egne tilbud.

Holdene starter to gange årligt - i januar og i august. Holdene varer i 12 uger, hvor de professionelle instruktører varetager de første 6 uger, hvorefter de frivillige instruktører varetager de efterfølgende 6 uger. Disse instruktører har været på uddannelse ved DGI. Kvit & fit afholdes over 5 gange.

Som noget nyt i 2019 har fire af idrætsforeningerne afholdt Outdoor Bootcamps, som er gennemført med 16 - 30 deltagere.

Tilfredshedsundersøgelse blandt deltagerne viser følgende:

- 84 % oplever færre smerter i ryggen efter ryghold
- 89 % mener, at de færre rygsmerter skyldes deltagelse på holdet
- 91 % mener, at deres form er blevet bedre efter deltagelse på hold
- 99 % mener, at de er blevet mere fysisk aktive end før de deltog på holdet
- 55 % forbliver på et hold i foreningen
- 28 % tilrettelægger egen træning
- Fordele ved forløbet:
  - o Ny viden om sundhed
  - o Gode øvelser til at nedsætte smerter
  - o Fællesskab (66 %)
  - o Opdaget nye træningsformer
  - o Mere motivation (60 %)
  - o Ny inspiration til sund mad

Indsatsområde 2 - virksomhederne

Sundhedshøjskolen har partnerskabsaftale med 6 virksomheder. Disse virksomheder har beliggenhed i samme område som idrætsforeningerne for at skabe en supersætning tilgang.

Samarbejdet indeholder en behovsundersøgelse, hvor medarbejderne fortæller om netop deres behov for motion på deres arbejdsplads. Derefter afholdes et kick-off arrangement med den pågældende træning, som ofte er elastiktræning samt icebreakers. Herefter kan den daglige træning i arbejdstiden påbegyndes.

Ledelsen har sammen med medarbejderne fundet nogle trivselsambassadører (TA) fra hver afdeling, som kommer på en intern uddannelse, som vi afholder internt. Denne varer 3 x 3 timer og omhandler primært TA-rollen, motivation samt nye træningsøvelser.

Den kvantitative undersøgelse viser fra baseline til 6 måneder efter indsatsens start, at:

- 80 % træner 4-5 gange ugentlig
- 50 % oplever mere overskud i hverdagen
- 65 % er blevet mere sociale med kollegaerne
- Den daglige træning har bevirket
  - o Mere fysisk aktivitet
  - o Spiser sundere
  - o Ryger mindre
  - o Bedre humør
- Ift. Smerter opleves:
  - o 15 % oplever færre smerter i nakke og skuldre
  - o 15 % oplever færre smerter i ryg og lænd

På baggrund af de gode resultater af samarbejdet med virksomhederne er der i aftalemålene for sundhedsteamet et mål om at øge antallet af virksomhedssamarbejder med tre private virksomheder pr. år og at inddrage relevante samarbejdspartnere i processen.

Sundhedshøjskolen har i øjeblikket en styregruppe som fungerer som følge- sparrings- og inspirationsgruppe. Sundhed ønsker at ændre styregruppens rolle til i højere grad at fungere som et Advisory board, som også kan tilbyde erfaring, ideer, netværksrelationer mm., hvorved Sundhedshøjskolen kan løfte opgaven omkring

aftalemålene. Advisory boardet skal være dynamisk i sin sammensætning, således at nye medlemmer inddrages efter behov. Formålet med Advisory boardet er således også, at teamet løbende kan få sparring og inspiration fra interessenter, der er relevante i forhold til Sundhedshøjskolens opgaver.

Sundhedsforvaltningen forestiller sig at deltagerne i Advisory Board skal omfatte eksterne og interne medlemmer.

- Formanden for Sundhed, Idræt og Kulturudvalget
- Sundhedschefen i Randers Kommune
- Lederen af Sundhedsteamet, Randers Sundhedscenter
- Fagforeningsrepræsentant
- Virksomhedsleder fra en af de samarbejdende virksomheder i sundhedshøjskolen
- Konsulent fra Dansk Firma Idrætsforbund
- Foreningsudviklingskonsulent fra DGI
- Repræsentant fra aftenskolerne
- Fagkoordinatoren for fysisk aktivitet
- Sundhedshøjskolens arbejdsgruppe

Økonomi

Ingen.

Punkt 80: Godkendelse af revideret forløbsprogram for KOL

29.30.08-P27-1-19

Resume

Sundhedskoordinationsudvalget godkendte d. 7. juni 2019 en revision af forløbsprogrammet for KOL. Programmet er nu til endelig godkendelse i kommunerne i Midtjylland. Programmet forventes implementeret pr. 31. december 2019. Sagen omhandler godkendelse af det reviderede forløbsprogram.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til byrådet via omsorgsudvalget og sundheds - idræt og kulturudvalget og økonomiudvalget

1. at det reviderede forløbsprogram for KOL godkendes

Beslutning

Indstilles godkendt.

Daniel Madié deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Forløbsprogrammet beskriver den samlede tværfaglige, tværsektorielle og koordinerede indsats for borgere med Kronisk Obstruktiv Lungesygdom (KOL), herunder opgavefordeling, samarbejde og koordinering mellem aktører. Forløbsprogrammet er en samarbejdsaftale under Sundhedsaftalen. Forløbsprogrammet skal ses som en hjælp til fagpersoner i arbejdet med borgere med KOL i almen praksis, på hospitaler og i kommuner.

På grund af flere nye udviklinger på KOL-området har der været behov for en revision af forløbsprogrammet for KOL. Ændringerne omfatter indføjelser og konsekvensrettelser af indhold, der allerede er aftalt i andet regi. Det gælder:

- ny overenskomst for almen praksis (OK18)
- nye nationale kliniske retningslinjer (NKR) vedr. rehabilitering af patienter med KOL
- fælles samarbejdsaftale om rygestop i Midtjylland
- beskrivelser af telemedicinsk hjemmemonitorering af borgere med KOL.

Herudover er der også foretaget indholdsmæssige ændringer på følgende områder:

- præcisering af målgruppen
- klassifikation af KOL
- rehabilitering og samarbejde med civilsamfundet samt pårørendeinddragelse
- ernæringsindsatsen
- nyt afsnit vedr. den akutte indsats for borgere med KOL.

Det reviderede forløbsprogram blev godkendt, efter en administrativ høring, i Sundheds koordinationsudvalget 7. juni 2019. Sundhedskoordinationsudvalget har til formål at understøtte sammenhængende behandlingsforløb på tværs af det regionale og kommunale myndighedsansvar, herunder understøtte kvaliteten og den effektive ressource udnyttelse i opgaveløsningen og har samtidig ansvaret for at udarbejde Sundhedsaftalen mellem region, kommune og almen praksis.

Det reviderede forløbsprogram er nu udsendt til endelig godkendelse i kommunerne i Midtjylland.

Ændringerne

I det følgende er de ændringer i forløbsprogrammet som er relevant for kommunerne kort beskrevet.

Præcisering af målgruppe:

Målgruppen er præciseret, så det fremgår tydeligere, at forløbsprogrammet også retter sig mod borgere med udiagnosticeret KOL. I den forbindelse er der tilføjet diagnosekoden vedr. respirationsinsufficiens, således at forløbsprogrammet afspejler målgruppen i Sundhedsstyrelsens vejledning vedr. Anbefalinger for tværsektorielle forløb for mennesker med KOL (2017).

Klassifikation af KOL:

Klassifikationen af sværhedsgraden af KOL var tidligere baseret på stratificeringsmodellen GOLD. Med henblik på at undgå forvirring vedrørende hvilken version af stratificeringsmodellen, der anvendes, og med henblik på at gøre programmet mere tidssvarende er klassifikationen i stedet udfoldet skriftligt.

Rehabilitering og samarbejde med civilsamfundet:

Foruden indføjelser af nye nationale kliniske retningslinjer er rehabiliteringsafsnittet ændret i forhold til ny definition af rehabiliteringsbegrebet baseret på Marselisborgcentrets hvidbog.

Hermed har sammenhængen mellem sundhedsvæsen, civilsamfund og inddragelse af pårørende fået en tydeligere placering i forløbsprogrammet. Det er vigtigt at understrege at kommunerne som udgangspunkt er ansvarlig for, at alle henviste borgere med KOL tilbydes rehabilitering. Der kan tilbydes rehabilitering til borgere med svær eller meget svær KOL i hospitalsregi.

Ernæringsindsatsen:

Opgaverne for hhv. almen praksis, kommune og hospital er forsøgt præciseret, og der er indføjet definitioner af relevante begreber. Derudover er der indføjet en opmærksomhed på, at borgere med KOL kan opleve synkebesvær (dysfagi), og der kan være en sammenhæng mellem dysfagi og forværring i borgerens respiratoriske tilstand (exacerbationer).

Beskrivelse af den akutte indsats:

Fordi den telemedicinske indsats skal ses i sammenhæng med akut-området, har forløbsprogramgruppen udarbejdet en nærmere beskrivelse af den samlede akutte indsats. Afsnittet skal læses i sammenhæng med det arbejde, som pågår med at afdække mulige forbedringer af den tværsektorielle indsats på akutområdet.

Telemedicinsk hjemmemonitorering:

Telemedicinsk hjemmemonitorering er for første gang mere udførligt beskrevet i forløbsprogrammet. I den midtjyske landsdel er telemedicinsk hjemmemonitorering målrettet borgere med svær/meget svær KOL og skal ses som en mulighed for at understøtte den øvrige behandling og pleje af borgere i denne målgruppe. Særlige målsætninger i den midtjyske landsdel er at styrke samarbejdet mellem de sundhedsfaglige aktører på tværs af sektorer samt sikre sammenhæng i behandlingsforløbet og styrke det nære sundhedsvæsens rolle. Det sundhedsfaglige indhold, organiseringen af monitorerings- og rådgivningsfunktionen samt uddannelses tilbud til borgere med KOL understøtter, at nationale og lokale målsætninger i Midtjylland indfries.

Forvaltningens bemærkninger

I det reviderede forslag til forløbsprogram er det flere steder forudsat at man har en kommunal forløbskoordinator. Funktionen varetages i dag i et samarbejde på tværs af organisationen. I takt med et stigende antal borgere og med øget fokus på ikke-diagnosticerede samt dysfagi kan der på sigt blive behov for at etablere en forløbs koordinator funktion.

Den videre proces

Forløbsprogrammet er udsendt til godkendelse i Kommunerne og i regionsrådet i Region Midt med henblik på, at programmet er fuldt implementeret pr. 31. december 2019. Dog vil afprøvning og drift af telemedicinsk hjemmemonitorering først blive påbegyndt i foråret 2020 (afprøvning i begyndelsen af marts og forventet driftsstart omkring 1. maj).

Økonomi

Aftalen er som udgangspunkt udgiftsneutral, men kan få økonomiske konsekvenser hvis det på sigt bliver nødvendigt at ansætte en forløbskoordinator.

Bilag

Forløbsprogram for KOL

Punkt 81: Høring vedrørende ny mobilitetspolitik

05.01.02-G00-1-18

Resume

Der er udarbejdet et forslag til en ny mobilitetspolitik. Miljø- og Teknikudvalget besluttede på mødet 27. maj 2019 at sende forslaget i høring.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til børne- og familieudvalget, skole- og uddannelsesudvalget, beskæftigelsesudvalget, omsorgsudvalget, udviklingsudvalget, socialudvalget, sundheds-, idræts- og kulturudvalget, landdistriktsudvalget, handicaprådet, udsatterrådet og ældrerådet,

1. at forslag til mobilitetspolitik drøftes med henblik på afgivelse af eventuelt hørings svar.

Beslutning

Drøftet. Der afgives ikke hørings svar.
Daniel Madié deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

I forlængelse af byrådets visionsproces for 2018-21 er der udarbejdet en ny mobilitetspolitik som en af i alt 12 visionspolitikker relateret til seks politiske målsætninger.

Mobilitetspolitikken bygger videre på den forrige mobilitetspolitik fra 2015, men er nyskrevet med udgangspunkt i byrådets vision for 2018-21 og de seks politiske målsætninger. Mobilitetspolitikken relaterer sig hovedsageligt til målsætningerne om Byen til Vandet, Attraktiv erhvervskommune, Attraktiv bosætningskommune og Grøn bæredygtighed.

Desuden kan mobilitetspolitikken ses som en overordnet paraply for de mere detaljerede handleplaner på forskellige fagområder under politikken. Det drejer sig fx om den kollektive trafikplan og infrastrukturplanen.

Mobilitetspolitikken omfatter nedenstående emner:

- Kollektiv trafik
- Cykel - og gangtrafik
- Biltrafik m.v.
- Samspil mellem trafikarter
- Havnen

Udover miljø- og teknikudvalgets input har relevante emner været drøftet med landdistriktsudvalget, udviklingsudvalget og skole- og uddannelsesudvalget.

Forslaget til mobilitetspolitik er behandlet i miljø- og teknikudvalget.

Forslaget er sendt i høring i perioden 17. juni til 31. august 2019.

Politikudkastet er vedlagt sagen.

Økonomi

Indstillingen har ingen økonomiske konsekvenser.

Bilag

Mobilitetspolitik

Punkt 82: Orientering om Årsrapport 2018 for Helhedsplanen for Randers Nordby

03.30.05-A00-1-18

Resume

Sagen orienterer om Årsrapport 2018 for den boligsociale helhedsplanen i Randers Nordby.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til skole- og uddannelsesudvalget, børne- og familieudvalget, beskæftigelsesudvalget, socialudvalget og sundheds-, idræts- og kulturudvalget,

1. at orienteringen tages til efterretning

Beslutning

Taget til efterretning.

Daniel Madié deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Den 26. marts 2019 godkendte bestyrelsen Årsrapport 2018 for den boligsociale helhedsplan for Randers Nordby 2017-20. Den 20. juni 2019 afholdt den politiske følgegruppe for helhedsplanen møde, hvor leder af Bysekretariatet Louise Hou Kragh orienterede om Årsrapporten for 2018. Den politiske følgegruppe fungerer på orienteringsniveau og mødes en gang om året med afsæt i årsrapporten. Følgegruppen består af repræsentanter fra børne- og familieudvalget, skole- og uddannelsesudvalget, beskæftigelsesudvalget, socialudvalget samt sundheds-, idræts- og kulturudvalget. Her følger for en god ordens skyld også en skriftlig orientering om Årsrapport 2018 til de respektive udvalg.

Den boligsociale helhedsplan for Randers Nordby 2017-21

Helhedsplanen for Randers Nordby har overskriften "Fremtiden lever her" og har fokus på børn, unge og familieliv. Der er i planen defineret fire tværgående indsatsområder:

- 1) Forebyggelse og Forældreansvar:
- 2) Uddannelse og Beskæftigelse:
- 3) Kriminalpræventiv indsats
- 4) Tryghed og trivsel

Inden for hvert indsatsområde er der defineret en række aktiviteter og succeskriterier.

Årsrapport 2018

I Årsrapport 2018 gøres der rede for status for helhedsplanens aktiviteter og succeskriterier. Årsrapporten er vedhæftet sagen. Generelt er projekterne i den boligsociale helhedsplan kommet godt igennem 2018 og følger de fastlagte milepælsplaner. De enkelte afvigelser, der har været, har i styregruppen affødt beslutninger om justeringer. Eksempelvis er babyklubben justeret undervejs, så tilbuddet nu også rettes til 1-2 årige børn i Jennumparkens daginstitution. Der var i september 2018 1-års statusmøde med Landbyggefonden, hvor Landbyggefonden viste tillid til både økonomi og aktiviteter. På mødet i den politiske følgegruppe blev det desuden fremhævet, at der er et rigtig godt samarbejde med de kommunale institutioner, der indgår i helhedsplanen.

Næste år begynder prækvalifikationen til næste helhedsplan, som kommer til at afhænge af det kommende boligforlig.

Øvrige projekter og tiltag

Ud over helhedsplanens aktiviteter, blev den politiske følgegruppe orienteret om øvrige projekter og aktiviteter i Randers Nordby:

- Go' ferie, My Way, Råd til huslejen og boligsocial naturvejleder. My Way udløber snart og der er en publikation på vej, der redegør for resultaterne.
- "Talents of tomorrow", som Randers FC kører med. Det begyndte i oktober 2018 og kører over 4 år.
- Park Run på Nordre Fælled hver lørdag er endnu et nyt tiltag, der bringer mange andre steder fra til området
- I foråret 2019 blev der er Landsbyggefonden bevilliget 39 mio. kr i infrastrukturmidler til Gl. Jenumparken. Formålet er at få den vilde natur på fælleden til at smelte mere sammen med boligområdet - der skal arbejdes med belysning, belægning og infrastruktur. Beboerinddragelse begynder efter sommerferien.
- Ca. 40 familier kommer på ferie i Danland i løbet af sommerferien.
- Ca. 550 deltager på en uges sommercamp på Langvang, hvor landsforeningen for væresteder, afholder sommerlejr.

Stærkere politisk forankring af helhedsplanen

Den politiske følgegruppe drøftede på mødet den 20. juni 2019 muligheden for en stærkere politisk forankring af helhedsplanen for Randers Nordby. Der var opbakning til at arbejde for, at helhedsplanen fremover skal forankres i et politisk udvalg i stedet for i følgegruppen. Det vil kræve behandling og godkendelse i bestyrelsen for helhedsplanen samt efterfølgende godkendelse i Landsbyggefonden. På grund af helhedsplanens store vægt på indsatser rettet mod børn og unge, var der enighed om at forankringen bør ske i børne- og familieudvalget. Forvaltningen vil derfor til næste bestyrelsesmøde i november 2019 udarbejde et forslag om at helhedsplanen fra 2020 forankres i børne- og familieudvalget.

Økonomi

Ingen

Bilag

Bysekretariatet_aarsrapport2018_enkeltsidet

Helhedsplan_2017-21

Introduktion_til_helhedsplanen_2017-21

Punkt 83: Sundheds- idræts- og kulturudvalgets studietur til Island

00.05.11-G01-4-18

Resume

Rapporten fra sundheds- idræts- og kulturudvalgets studiebesøg på Island fremlægges tilligemed særlige inspirationspunkter fra turen. Der lægges op til en drøftelse af, hvorledes turen kan inspirere sundheds- idræts- og kulturudvalget.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til sundheds- idræts- og kulturudvalget

1. at rapporten tages til efterretning, samt udvalget drøfter hvorlede studieturen kan inspirere sundheds- idræts- og kultur området i Randers Kommune

Beslutning

Drøftet.

Daniel Madié deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Baggrund og kort resumé af oplæggene på studieturen

Sundheds- idræts og kulturudvalget var på studietur til Akureyri, Island fra 3-6 juni 2019. Fokusområderne for studiebesøget var

- Børn og unge i bevægelse
- Idrætsforeningers arbejde
- Forebyggelse af rygning og alkohol
- Kultur og sundhed
- Akureyri kommune

Udvalget fik på 2 intensive dage en grundig gennemgang af de fokusområder der var udvalgt for besøget. Tirsdag den 4. juni begyndte med en overordnet intro ved borgmesteren til den overordnede politiske og administrative struktur i Akureyri. Herefter blev der holdt en række oplæg med fokus på det forebyggende arbejde med børn og unge i forhold til mental sundhed, trivsel, idræts- og fritidsaktiviteter, sundhed samt hvorledes kommunen involverede børnene og de unge i prioritering af indsatser. Dagen sluttede af med besøg på en række idrætsfaciliteter.

Onsdag den 5. juni var temaet kultur og dagen var tilrettelagt med oplæg ved afdelingslederen for kultur og efterfølgende besøg på en række kulturinstitutioner.

Noget af det der gjorde indtryk på studieturen var, at man politisk i Akureyri kommune strategisk har valgt ét højt prioriteret indsats område for hele kommunen - børn og unge, og at man understøtter denne strategi markant med økonomi og indsatser på alle områder i forhold til børn og unge. Oplæg og dialog med de forskellige oplægsholdere viste også en entydig og fælles forståelse på tværs af områder af de prioriterede indsatsområder. Et andet hovedindtryk var, at der var langt flere sportsfaciliteter, kulturinstitutioner samt sundhedsfremmende indsatser til børn og unge sammenlignet med Randers kommune.

Forvaltningens bemærkninger

Studiebesøget viste, at man i Akureyri har sat massivt ind mod rygning og alkohol blandt unge samt forbedring af mental sundhed og trivsel. Metoderne er: forbud og svær tilgængelighed (cigaretter/alkohol), aktiviteter for og med børn og unge (fritidstilbud, 1-1 forløb for de der har det svært) og aktivitetsplaner for hver aldersgruppe som handler om forebyggelse (mental sundhed, seksual undervisning, kommunikation på nettet mv.) Statistikken vedlagt rapporten viser, at antallet af unge der ryger cigaretter, ryger hash eller rus drikker er faldet markant på Island, mens danske unge stadig har en 1. ste plads i Europa med rus drikkeri.

Endvidere viste besøget at Akureyri har et særligt fokus på samarbejde mellem skole og idrætsaktiviteter i fritiden. Målet er blandt andet at børn fra 6-10 år har afsluttet skole og idrætstræning før kl. 16. De største klubber/idrætter har lønnede trænere til at varetage klubtræning. De lønnede klubtrænerne varetager løbende idrætsundervisningen i skolen. Kommunen giver et årligt tilskud til kontingent på 1.800 kr.

Inspireret af besøget på Island arbejder sundhedsafdelingen og kultur & fritidsafdelingen med følgende idéer:

- Styrket sundhedssamarbejde på tværs af kommunens områder blandt andet med formål at udvælge prioriterede tværgående sundhedsindsatser (nærmere beskrevet i sundhedspolitik udvalgssagen)
- Revideret indsats på ungeområdet i forhold til alkohol og misbrug, blandt andet med fokus på unge ambassadører og særlig indsats på ungdomsuddannelserne (nærmere beskrevet i udvalgssag unge)
- Røgfrie matrikler hvor børn og unge færdes (pilot projekt mellem fritidsområdet, teknik og sundhed hvor man laver forsøg med ny skiltning på udvalgte legepladser og park arealer, som appellerer til ikke rygning)
- Styrket fokus på at opkvalificere trænere og ledere i klubberne, med det formål at motivere og fastholde børn og unge i foreningslivet - både i forhold til talent og breddeidræt.
- Afdække muligheden for, i samarbejde med udvalgte idrætsforeninger, at ansætte trænere til at kvalificere træning i forening og indgå i samarbejde med skolerne.

Økonomi

Ingen.

Bilag

Visit Akureyri

Afrapportering studietur Island

Punkt 84: Punkter til næste møde

00.22.04-P35-10-18

Beslutning

Taget til efterretning.

Daniel Madié deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

- Anlægsregnskab Ulvehøj færdiggørelse af lys og baner ifm. salg af jord
- Anlægsregnskab Langå IK
- Kriterier for breddeidrætsmidler + BUSR
- Nye regler for kursustilskud
- Administrationsvejledning på aftenskoleområdet
- Behovspakker gravide
- Orientering om status psykolog tilbud